

DEBRECENI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁR:

HELYBEN: Félévre . . . 6 kor. — Hl. Félévre . . . 9 kor. — Hl.
Negyedévre. 3 kor. — Hl. Negyedévre 4 kor. 50 Hl.

VIDÉKEN:

Felelős szerkesztő és lapfőnöke:

THAN GYULA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Debrecen, Főter Biedermann-palota, földszint, az udvarban hátul.

A király a magyar nemzethez.

Egyik katona harcol a hazáért a harcmezőn, vagy teszi magát, mintha harcolna, a hadgyakorlaton; a másik katona harcol a hazáért a képviselőház porondján, vagy teszi magát, mintha harcolna, miközben a folyosón és a klubban tölti a napot. Amaz, ha kiszolgált, obsitot kap és érdemrendet, azonkívül jussa van, ha altiszti sarzsínál nem vitte feljebb, állami elhelyezésre az ajtónállók és szolgák között; ennek, ha kiszolgált, királyi köszönetben vagyon része s ha leszorul a küzdterről, ősi szokás szerint elhelyeződik az állami színekurák valamelyik csendes zugában.

Az 1896—1901. évi országgyűlés katonái az obsitot most kapták meg. A királyi trónbeszéd

hosszu volt, kegyelmes és megnyugtató. Öröme telhetik benne az előbbi országgyűlésbeli Werkerle-kabinetnek, a melyik megkezdte a valuta-rendezést. Flastromot láthat benne sebjeire a néhai Bánffy-kabinet, amelyik keresztülvitte a magyar katonai nevelést és a siker oroszlanrészét élvezheti a Széll-kormány, a békének, a csendesen alkotó munkának és a becsületességnek ez a mintakabinetje. Elismerés jut Apponyinak, aki állandó szószólója volt a magyar katonai akadémiának (amiből — úgy látszik — hogy a korona tanácsosai hosszu időn át nem világosították fel a királyt, hogy az a nemzetnek régi hő vágya volt) és általában mindazoknak az ellenzéki pártoknak, amelyek a parlament regenerálását: a kuriai biráskodást és az összeférhetlenség szabályozását követelték.

De a flastrom, amely Bánffynak jut, édes-kevés ahhoz a sebezhez képest, amelyet a trónbeszéd kemény ítélete vágott, kimondván, hogy „a választások tisztaságát, a képviselők függetlenségét, a képviselőház erkölcsi súlyát és tekintélyét vannak hivatva emelni a kuriai biráskodásról és az összeférhetlenségről szóló törvények.”

Hallgassa meg Bánffy, Tisza Kálmán és a közgazdasági tevékenyedők egész gárdája. A király mondja, hogy az 1896. évi választás után törvényhozás útján kellett gondoskodni a választás tisztaságáról. A király mondja, hogy a közgazdasági tevékenyedők nem voltak független képviselők s az a Ház, amelyben a tevékenyedők jutottak tulsulyra és hatalomra, erkölcsi súlyában és tekintélyében annyira lesüllyedt, hogy ezt az erkölcsi súlyt és tekintélyt törvénynyel

A tanulás módjáról.

Székfoglaló éretekész.

Tartotta: Dr. Öreg János

Mint a debreczeni ev. r. f. főiskola 1901. 1902. tanévre megválasztott akadémiái igazgatója.

A szabályzat azon kötelességet rója az akadémiái igazgatóra, hogy székét az évet megnyitó valamely szaktudománya körétől vett tárgyról szóló értekezéssel foglalja el. Midőn ezen kötelességem teljesíthetése végett felveendő tárgyamról gondolkodtam: sokáig töprengtem a felett: melyik tudomány körből s minő tárgyat választssak. Utóljára is abban állapodtam meg, hogy olyan tárgyat kell taglalnom: a mely az összes hallgatóságomat érdekli. Mert, ha csak egyik rész érdeklődik a tárgy iránt, a másik rész, s talán épen a többség, mint rája nem tartozót közönnnyel fogadja: lehetetlen, hogy ezekre nézve a beszéd még ha jó lenne is különben, unalmassá ne váljék. Már pedig a szépről szóló tudomány egyik utóétele a következő: bár miről, bár miként szabad írnod és beszélned: de unalmassá lenned nem szabad.

A lélektan pedig arra tanított, hogy minden iránt érdeklődünk a mi új, a mi ránk nézve hasznos; e szempontok figyelembe vétele mellett azt gondoltam, hogy legjobb lesz, ha a neveléstudomány köréből választom tárgyamot s azon kérdést gyekszem megvilágosítani, hogyan kell ta-

nulnunk? és pediglen azért, mert ez a tárgy új, a mennyiben erről szóló értekezést soha sehol nem olvastam, soha egyik tanáromtól ez irányban semminemű utasítást nem kaptam, de azt hiszem más sem kapott. A tanítót, a tanárt képzésük hosszu folyama alatt alapos oktatásban részesítik arról, hogy tanítványaikat miképen tanítsák, a mi azt mutatja, hogy sikeresebben taníthat az olyan ember, a ki a tanítás mikéntjét, módszerét tudja, mint az olyan, aki nem tudja. Amde tanulását is sikeresebben végezhetné a tanuló, ha tudná miként kell tanulnia, mint most, amikor a felől semmi felvilágosítást, utmutatást nem adunk neki, hanem magára hagyjuk, végezze dolgát a maga esztől, úgy a hogy tudja.

De nemcsak új az általam felvett tárgy, hanem ha fejtegetésem által alapos utasítást bírok adni a helyes és így sikeres tanulás módjáról: annak minden hallgatóm hasznát is veheti, mert hiszen mindnyájoknak az a céljok, hogy tanulmányaikat sikerrel végezhessek. S épen e térről mutat fel igazán megdöbentő tüneteket akadémiánk mult évi értesítője, a mely szerint aránytalanul nagyobb azon akadémiái hallgatóink száma, a kik kellő eredményt nem mutatnak fel tanulmányaikban, mint azoké, a kik sikerrel vizsgáztak. E megdöbentő jelenség főokául a mult évi akadémiái igazgató a kötelesség kívánti éretekésznek a modern ifjúságot jellemző rohamos hanyatlását jelöli meg. Amde ha még ez volna is e szomorú jelenség fő oka, mindenesetre nem az egyedüli

ok s nekünk, tanároknak az a kötelességünk, hogy ez okokat kikeresve s ha lehet eltávolítva azon munkáljunk, hogy az ifjúság tanulmányában jobb eredményt érhesse el. S épen ez akar lenni jelen értekezésem foglalatja, melynek első részében azon jelenségekkel foglalkozom, a melyek a bajt, az ifjúság sikertelen tanulását előidézik; a másodikban azután azon gyógyítószerkeket igyekezem elősorolni, a melyek a bajt orvosolni hivatvák, vagyis az ifjúságot sikeresebb tanulásmódhoz segítik.

A sikertelen tanulás egyik okául már az elsőkből azon jelenséget említettem, hogy az ifjúság tanpályája egész folyamata alatt semminemű tanításban sem részesül a felől, hogy mi módon kell tanulnia, hanem magára bízatik, végezze dolgát úgy, a hogy tudja. A gyermeknél legerősebb s legélénkebb az emlékező tehetség s tanulás abból áll, hogy mindent emlékezetébe véssni s abban megrögzíteni igyekezzik. E törekvést igazolni látszik az a latin neveléstani jelmondat is: tantum scimus, quantum memoria tetenemus: vagyis annyit tudunk, a mennyit emlékezetünkben megtartunk. Igaz, hogy emlékezet nélkül nincs tudás, csak hogy ez az emlékezés nem sokat ér, ha vele az értelem, a megértés is nem párosul. Az ifju elme pedig ép úgy alkalmas a nem értett, mint az értett dolgok megtartására. Amde a nem értett dolgok tudása semmit sem ér, nem fejti az észet, az okoskodó tehetséget: erre csakis az értett dolgok

Varrógép és kerékpár-üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönséget tudatni, hogy üzletemet Piacz-utca 83. Geréby házba helyeztem át. Rendkívüli olcsó árak. Singer szerkezetű varrógépeket ezelőtt 50 frt., most 30 frt., karikahajós varrógépeket ezelőtt 90 frt., most 50 frt., Vibratin Schütl, szilvarkahajós varrógépek ezelőtt 80 frt., most 45 frt. Wertheim pénzszekrényekben nagy raktárt tartok. Minden egyes varrógépért 5 évi látállást vállalok. Tisztelettel: Deutsch Ede

kellett visszaszerezni. Minő királyi és nemes viszhang ez arra az alvilági szózatra, amely Nagyváradon hangzott el s amely alkalmasnak vélte Szilágyi Dezső halála után az időt, hogy a képviselőháznak összes hirhelt inkompatibiliseit újabb politikai szerepvállalásra biztassa.

Most már csak meg kell nyugodni, uraim, a tiszta választás gondolatában. Pótolni kell az erőszakot és a választási kasszát becsületes munkával és a hazáért való őszinte fáradozással. Am még is kaptak egy értéket a képviselő urak. A király üdvözlését, amelyet kegyelmének biztosítása mellett átadhatnak minden egyes választópolgárnak. Lám, mily jó dolog volna, ha a becsületes, derék, egyszerű választópolgárokat nem szoktatták volna hozzá a megvesztegetéshez, elmondani most nekik: atyámfiai, véreim, engem választatok meg, mert velem a király meg volt elégedve, az én hazafiui működésemért köszönetét fejezte ki s titeket is velem, általam köszöntet.

Adná az Isten, hogy az új képviselőházba mindaz vissza kerüljön, akinek működése valóban hazafias s mindaz kimaradjon onnan, akinek a képviselősködés üzlet, semmittevés vagy léha szórakozás volt.

dása alkalmas. S ime minő hibát követünk el az értelemmel való tanulás ellen mindjárt a gyermek iskoláztatása kezdetén, midőn a második elemi iskolás növendéket a legelvontabb, tehát általa meg nem érthető dologra: a magyar nyelvtanra oktadjuk. Egyszer egy második elemi iskolába járó kis fiutól azt találtam kérdezni: mit tanultok most kis fiam. Erre azt a feleletet kaptam, hogy *nyersangot*, ami nála nyelvtant akart jelenteni. Mennyire fejleszti a gyermek értelmét a korai nyelvtan tanulás: a felhozott példa elég világosan megmutatja.

De nemcsak a népiskolában, hanem a középiskolában is pusztán emlékező tehetőségére támaszkodik a tanuló. Ott nem igen törődik vele: érti-e vagy nem a megtanult dolgot, elégnék tarja ha feladott leckéjét hibátlanul feltudja mondani. Köztudomásu, hogy szemlélet nélkül tiszta, világos, szabatos fogalomra szert tenni nem lehet, s a szemléleti tanítás nálunk vajmi mostoha elbánásban részesül. Egyszer láttam egy tanuló, aki könyvből ugyan erősen tanulta a növénytant. Midőn azt mondtam neki, miért nem keresi meg a megtanulandó növényt, hogy lássa is azt, a mit róla meg kell tanulnia: azt mondta, hogy míg a növény keresésével vesződik: addig a könyvből százszor is betanulja, a mit róla tudnia kell. Az ilyen növénytanulás azután annyit ér, mint az elemi tanulónál a nyelvtan tanulása.

Folyt. köv.

POLITIKAI HIREK.

A hármas szövetség megújítása. Diplomáciai körökben egész határozottsággal beszélnek, hogy Németország, Olaszország és Ausztria-Magyarország vezetőpolitikusi október végén Velenczében konferenciát fognak tartani, hogy a hármas szövetség függőben lévő ügyeiről tanácskozzanak.

Apponyi Jászberényben. Apponyi Albert gróf e hó 22-én tartja Jászberényben beszámolóját. Parlamenti körökben nagy várakozással tekintenek Apponyi beszámolója elé, amelynek alkalmából Jászberénybe a szabadelpvűpart számos tagja fogja elkísérni.

A 48-as honvédek nyugdíja. A miniszterelnökség, pénzügyi és honvédelmi minisztériumok kiküldöttségeiből álló egyes bizottság, mely a 48-as honvédek nyugdíjügyének intézésére alakult, a nyári szünet után holnap tartja első ülését. A bizottságra nagy munka vár, mert Széll Kálmán miniszterelnöknek a közel multban kiadott körrendelete a nyugdíjigényt, tekintet nélkül az öreg honvédek vagyoni állapotára, minden 65 éven felüli igazolt honvédre kiterjeszti.

Szobrot a Hymnus szerzőjének.

Debreczen, szeptember 11.

Ezelőtt néhány nappal egy kis erdélyi fürdőn, a kászoni fürdőn Petőfi ünnepélyt rendeztek. A társaságban, amely az ünnepélyt rendezte, Debreczenből részt vett Szilágyi Sámuel, a Phönix biztosító társaság tisztviselője is, sőt a mi több, a főszerepet játszotta a rendezésben.

Az ünnepélyről a „Székely föld“ című lapban hosszú tudósítás jelent meg, amelyben nagy elismeréssel adóznak Szilágyi Sámuelnek. Az elismerést fokozta Szilágyinak az ünnepélyt követő banketten tett indítványa. Ugyanis azon figyelemre méltó indítványt tette, hogy a hymnusz hallhatatlan költőjének, Kölcsey Ferencznek ép úgy, mint a szózat írójának Vörösmarty Mihálynak, nemzeti közadakozás útján szobor emeltessek a haza szívében, Budapesten s egy ily irányu mozgalom megindítására a nemzet jelenleg élő nagy költője Jókai kéréssek fel a kászoni fürdőn időző Petőfi ünnepélyt rendező bizottság által.

Ennek az indítványnak fogamatja lett s a rendező bizottság nevében Szilágyi Sámuel és Balogh Vendel kézdivásárhelyi ügyvéd a következő levelet intézték Jókai Mórhoz:

Méltóságos uram!

Petőfi Sándor halhatatlan emlékü költőnk halálának évfordulóját a K.-Vásárhely város közelében fekvő Kászoni fürdőn a fürdőző közönség évről-évre megszokta ünnepelni. Az idén tartott emlék-ünnepély alkalmával azon indítvány tétetett, hogy kéretnék fel méltóságod az ünnepély rendező bizottság által, miszerint a sajtóban szólítaná fel a hazafias magyar közönséget, hogy Kölcsey Ferencznek, a Hymnus lángszellemü költőjének a haza szívében: Budapesten, nemzeti közadakozás útján emelendő szobrára gyűjtés indíttassék meg.

Ezen ünnepély rendező bizottság utasítása alapján bátrak vagyunk Méltóságod-

hoz, mint nemzetünk jelenleg élő legnagyobb költőjéhez és koszorus írójához fordulni az iránt, hogy legyen kegyes kimagasló tekintélyénél fogva, egy hírlapi felhívásban oda hatni, hogy Kölcsey Ferencz szobrára a gyűjtés megindíttassék s az éppen úgy, mint a „Szózat“ költőjének Vörösmarty Mihálynak szobra, nemzeti közadakozás folytán tessenet öltönn.

Méltóságod a magyar Klasszikus kor nagy alakjai közül való s méltán remélhetjük, hogy remekírónk eme jeles: Kölcsey Ferencz szobrának létesítése iránti felhívása nem fog eredménytelen lenni.

Igaz, hogy a szobor létesítésére az alkalmosság nem oly kedvező, mint a Vörösmarty szobránál, melyet a százéves forduló hozott fel színre; de tekintve, hogy a „Himnusz“ minden hazafias és nemzeti ünnepélyünkön, hol megnyitó, hol bezáróképen, zenében és dalban folyton zengjük s a „Paranezis“ írója a magyar ifjuság bölcs oktatója marad az idők végéig: illő, hogy azoknak halhatatlan szerzője a magyar nemzet előtt teljesen ismert alakká váljék, szobra állandóan szemünk előtt legyen.

Tisztelettel kérjük tehát Méltóságodat, kegyeskedjék ezen kérésünket meghallgatni s a szobor létesítésének kiviteli módját láng lelkének mély egyszerűségével megtalálni.

Melyek után maradtunk Méltóságodnak Kászoni fürdő „Petőfi“ ünnepélyt rendező bizottsága nevében.

TÁRSAS ÉLET.

A gyakori látogató.

A fehér üvegtáblácska aranyos betűi már hónapok óta ott ragyogtak a kapu mellett: de soha ennél hiubb ragyogás! A világ egyáltalában nem akart tudomást venni róla, hogy az orvos ur reggel kilencztől egész esti hétig hajlandó fogadni. A várószoba üresség dolgában vetekedett a doktor ur bugyellárisával. Pedig ahhoz az aranybetűs kis táblához temérdek reménység tapadt. A tábla meghozza a beteget, a betegek a jövedelmet, a jövedelem a fényes pártit, a fényes párti a boldogságot és a jólétet.

A sor azonban mindjárt az elején megakadt. A beteg nem akart mutatkozni, a doktor ur a magányosság minden gyönyörűségét végigélvezte a lakásában; annál különösebb, hogy egy hegyes szakálu ur, a ki minden istenadott nap bekopogtatott hozzá, soha se tudta otthon találni. Az inas mindig sajnálkozással jelentette ki, hogy az orvos ur nincs itthon, épen most hívták egy nagybeteghez.

A hegyes szakálu a századik sikertelen kísérlet után végre elmaradt, de jött helyette egy szanzáció. Beteghez hívták a doktor urat. Lihegve jött egy hordár: a doktor ur siessen át a szomszéd hotelbe, a hol hirtelen rosszul lett egy ur és épen a doktor urat kívánja. A doktor ur pedig valóságos repült. Néhány percz múlva már a fogadó szobájában volt. A mint azonban az ajtót kinyitotta, meghökkenve állt meg. Mosolyogva és jó egészségben a hegyes szakálu ur fogadta, a ki egy jó hosszú papírlapot tartott előbe. Szabószámát.

— Boacsásson meg doktor ur — mondotta — másképp már nem tudtam önnel találkozni. Az én bajom ime ez, és mondatom, hogy már nagyon sürgős.

A doktor ur egy darabig a fejét esőváltgatta, azután csöndesen válaszolt.

— Nagyon sajnálom, de ezen én nem segíthetek. Hívaasson talán egy professzort.

VIDÉK.

Jubileum helyett temetés. Tragikus esemény híréül küldi nagyváradi tudósítónk, Gáspár György postafőtiszt, a telefonosztály vezetője ma ünnepelte volna meg harmincz éves szolgálati jubileumát. Nagy-számu tisztelője és barátjai, továbbá kártársai már összegyülekeztek ma reggel a postafőtiszt hivatalában s értékes ajándékkal várták rá, a mikor egyszerre tudatták velük, hogy mondjanak le az ünnepelésről, mert Gáspár György a múlt éjszaka hirtelen meghalt. Szívszélütés érte s néhány perc alatt kioltotta életét. A városban nagy részvétet keltett a szomorú eset.

Rákosi Viktor ünneplése. A magyar iróvilág egyik büszkeségét: Rákosi Viktort ünnepelték tegnapi délután Hadházon, mint képviselőjelöltjüket. A vonatnál lovasbandériummal nagy közönség várta. Viharos éljenzéssel fogadták. Veszprémy István tartott hozzá üdvözlő beszédet, azután hetven fehér ruhába öltözött leány hintette be virággal a Rákosi Viktor utját. Tüntető lelkesedéssel vették körül s míg a nagy tömeg bekisérte a városba, szakadatlanul éljeneztek. Azután Rákosi Viktor az iskola udvarán megtartotta programbeszédét s belevegyítette az ő humorát olyan hatással, hogy a választópolgárok közül, a kik a jeles író eddig nem ismerték, lelkesedéssel kiáltották: Ilyen ember kell minékünk, Rákosi lesz a követünk! Délben nagy ebédet adtak a tiszteletére, ahol természetesen végelossza nem volt a pohárköszöntőknek.

Megfult egy dézsa vízben. Morár Juon rippai lakos Floáre nevű két éves leánya egy vízzel telt dézsa mellett játszadozott és játszás közben fejével beleesett. Mire a szülők észrevették, a gyermek már megfulladt. A tenkei járásbírósa megindította a vizsgálatot.

Tisza Kálmán ellenjelöltje. A napokban már említettük, hogy a nagyváradi függetlenségi 48-as párt képviselőjelöltét állit Nagyváradon Tisza Kálmánnal szemben, mert semmi körülmények között nem engedik, hogy Tiszát egyhangulag válaszzák meg. Megbízható hírek szerint a pártnak sikerült a függetlenségi és 48-as képviselők egyik legkiválóbbját: dr. Barabás Béla gyomai országgyűlési képviselőt rábírní, hogy Tisza Kálmánnal szemben a jelöltséget elfogadja. Ez értesülésünk szerint dr. Barabás a jövő héten több ellenzéki képviselő társaságában Nagyváradra érkezik s megtartja programbeszédjét.

A babona miatt.

— Saját tudósítónktól. —

Sopron Szent-Mártonban, mint tudósítónk jelenti, halva találták a kertek alatt Horváth-Budány Mihálynét, egy ötven év körüli cigányasszonyt. Mint a megejtett vizsgálat kiderítette, az asszony gyilkosságnak esett áldozatul. Torkán óriási sebhely tángott; a gyilkos kegyetlenül bánt el a szegény asszonnyal.

A boncolásnál kiderült, hogy a gyilkos háromszor döfte kését a szerencsétlen áldozat torkába s ott azt többször megforgatta. Az azonnal megindított nyomozás csakhamar eredményre vezetett, mert a csendőrség a gyilkost Lakonpakon, egy fiatal paraszt leány személyében letartóztatta. A

eány töredelmes vallomást tett s előadta, hogy azért követte el tettét, mert a cigányasszony bizalmával rutul visszaélve őt a faluban nevelésgyárává tette. A lányt ugyanis kedvese elhagyta és ő a javasasszony hírében álló cigányasszonyhoz ment, hogy miképen bírná az elpártolt legényt magához visszaédesgetni.

A cigányasszony azt a tanácsot adta neki, hogy testéről a szőrt levágva, azt egésze hamuvá és a hamut liszt közé keverve készítsen belőle pogácsát a kedvesének. A leány követte a tanácsot, de az nemcsak hogy nem használt, sőt mikor a kedvese megtudta, hogy mit etetett vele, a szerelmes leányt meg is verte. A dolognak híre ment a faluban is s a leányt attól kezdve folyton gunyolták.

A leányt ez annyira elkeserítette, hogy a cigányasszony ellen bosszút esküdött. Tegnapi reggel a kertek alatt s végrehajtotta rémes tettét s most a soproni kir. törvényszék börtönében várja büntetését.

TANÜGY.

Évmegnyitó ünnepély. A reformátusok kollegiumának összes akadémiai és gymnasiumi tanszakai hétfőn délelőtt 9 órakor istentiszteletre gyűltek egybe a református nagytemplomban, hol az egyházi énekek mellett Csiky Lajos főiskolai lelkész mondotta el a szokásos imát. Innen a főiskolai diszterembe vonultak, hol Kiss Áron püspök intézett buzdító szavakat a tanári karhoz, melyre dr. Öreg János ez ideki akad. igazgató, majd a városi hatósághoz, melyre Komlóssy Arthur h. polgármester válaszolt. A tanács képviselőjében ott voltak még Ábrahám László és Károly. Megjelent a kir. itélőtábla elnöke Bernáth Elemér és titkárja dr. Bakó József is. Ezután dr. Öreg János akadémiai igazgató tartotta székfoglaló értekezését a hallgatóság feszült érdeklődése és figyelmével. — A tudós tanár értekezésének oly tárgyat választott, mely a helyzetnek, az évmegnyitó ünnepélynek leginkább megfelel: *A tanulás módjáról.* — A kitűnő tollal és szellemmel megírott műnek közlését lapunk mai száma tárczarovatában kezdjük meg.

Dr. Baozoni Lajos a helybeli jogakadémia érdemes tanára, betegségeire való tekintettel a folyó tanévben nem tarthat előadásokat; helyette az első félét: illetőleg a közigazgatási jog előadásával dr. Haendel Vilmos jogtanárt, az államszámvitel előadásával dr. Kérészy Zoltán jogtanárt, a második félét pedig a magyar állam statisztikájának előadásával dr. Bartha Béla jogtanárt bízta meg a kar.

Ifjúsági választások a főiskolában. A kezdődő tanévvel megindultak a mozgalmak az ifjúsági egyletek főbb tisztségeinek betöltésére is. Két állás képezi kiváltképen a nagyobb küzdelem és ambíció czélját: az olvasóegylet könyvtárnoki állása, melylyel nagyobb jövedelem van összekötve s a Joghallgatók Segítő Egyesületének elnöki állása, mely polczra aki feljut, azt az egész jogászfifjúság vezérének tekintik s a társadalommal s az ország többi akadémijával való érintkezésben is

a helybeli jogász ifjúságot mindig ez állás birtokosa szokta reprezentálni, mely feladatok az egyesületnek éveken át volt vezetője Kun Béla, mint „jogász-elnök“ fényesen meg is oldotta. Utódjául a jelen iskolai évre az ifjúság zömének bizalma és szeretete ifj. Rácz Lajos 3-ad éves joghallgatót szemelte ki, a kit ugy eddigi ifjúsági működése, mint szónoki képessége s az országos diákviszonyokkal való bő ismerettsége — mint erről már mi is meggyőződünk — erre az állásra teljesen érdemessé tesznek. Kivüle még többeket is emlegetnek, de ezeknek neveit biztosan nem tudjuk, a mi azt mutatja, hogy az illetők bizonyára nem komoly jelöltek. Mindenesetre kívánatos, hogy az új jogász-elnök, míg egyrészt egyesületének belügyeit erős kezekkel vezeti, másrészt megtartsa és tovább vezesse a debreczeni jogakadémia polgárságát azon az uton, melyen elődje nemcsak a városnak, hanem az országnak és a hazai sajtónak is elismerését és dicséretét vivta ki a debreczeni híres „alma mater“ számára. Az Olvasó Egylet könyvtárnoki állására három jelölt van: *Füzessy Géza, Szinok Zoltán és Kerekes Zoltán*, miudannyan theologusok s a mint hírlík, a győzelem a zöld szalagos *Füzessy-pártiaké* lesz.

A debreczeni róm. kath. főgymnasium.

Debreczen, szeptember 11.

Sok évi tárgyalás és tervezgetés után végre a tegnapi napon valóra vált a debreczeni róm. kath. főgymnasium létesülése. Tegnapi érkezett ugyanis le a vall. és közoktatásügyi miniszter és a nagyváradi bibornok püspök által jóváhagyott végleges szerződés, mely a főgymnasium létét minden időkre biztosítja.

Ez alkalommal, midőn városunk egy ily fontos kulturális intézettel gazdagodik, helyénvalónak találjuk, hogy a nagy közönséggel megismertessük a szerződés több pontjait, hogy lássák, kik azok a lelkes és bőkezű tényezők, kik annak megvalósulását nagylelkűen előmozdították.

A főgymnasium létesül a következők hozzájárulásából:

1. Dr. Schlauch Lőrincz nagyváradi l. sz. bibornok-püspök lefizet 300,000 kort.
2. Dr. Wolafka Nándor v. püspök, kispópost 40,000 kort.
3. Debreczen városa a) építési anyagot ad 80,000 kor. értékben; b) készpénzben 10 év alatt fizet 120,000 kort.
4. A vallás és közokt. m. kir. miniszter az államköltségvetés terhére évenként hozzájárul 22,000 korval.
5. A kegyes tanítórend a mostani algymnasiumot az eddigi keretben átadja, a főgymnasiumot a kellő számu tanárokkal ellátja és a telket a főgymnasium és a rendház számára az egyházközönségnek díjtalanul átengedi.

A tanárok száma lesz: 19 kegyesrendi tanár, egy világi rajztanár és egy világi tornatanító.

Uj főgymnasiumi épület, új rendház és tornacsarnok fog építtetni 450,000 kor. általán összegben.

Főgymnasiunumi bizottság fog alakíttatni, melynek tagjai lesznek:

I. Hivatalból: 1. A debreczeni kisprépost, kanonok, plébános, ki a bizottság elnöke is; 2. A főgymn. igazgatója; 3. A rk. egyházközségi bizottmány főgondnoka s 4. a tanári karnak egy képviselője.

II. Kiküldöttek: 1. Debreczen sz. kir. város két kiküldötte, 2. a nagyvárad 1. sz. püspök 3 megbízottja s 3. a rk. egyházközségi bizottmány 3 kiküldötte, ez utóbbiak 3-3 évre az előbbi 5 pedig megbízóik által meghatározandó időre.

Ezen bizottság fogja intézni a főgymn. vagyoni ügyeit, u. m.:

1. Felépítteti az épületeket.
2. Fizeti a tanárokat és pedig a kegyes tanítórendi 19 tanár közül 14-et és egy nyugalmazott tanárt 2400 kval, a rajz- és tornatanárt és az iskolaorvost.

3. Az iskolaszolgákat alkalmazza és fizeti.

4. Az épületet jó karban tartja.

5. Tandijmentességet engedélyez.

A tandij minden vallású tanulókra nézve egyenlő.

A főgymnasium végleges állapotában 8 törzssosztályból és 4 párhuzamos osztályból fog állani.

A napokban megalakult főgymnasiunumi bizottság, mely a miniszterileg jóváhagyott szerződés értelmében f. év szeptember 1-től kezdődőleg átveszi a főgymnasiumot tulajdonába s intézkedni fog, hogy a rendház építése haladéktalanul megkezdődjék, a főgymnasium építésére pedig rövidesen ki fogja írni a pályázatot.

Adja Isten, hogy e régi szükséglet és hiányt pótló kulturális intézménye városunknak, sok derék vallásos és hazafias polgárt neveljen a hazának, hogy így a méltó jutalmuk meg legyen azoknak, kik oly sokat fáradoztak érdekében, akik között az elismerés koszorúja méltán illeti meg első sorban dr. Wolafka Nándor v. püspököt!

SZÍNHÁZ.

Felülfizetések műkedvelő előadásán. Az 1901. év szeptember hó 1-én azaz vasárnap, a Margit-fürdő villanyvilágított dísztermében az asztalos és molnár ifjakból alakult műkedvelő ifjuság a „Csikós” Szigligeti népszínművét rendezte. A tisztelet jegyért a következők fizettek: Oláh Károly 2 kor., Vunderle Ernő 4 kor., Trenka Gotlieb 2 kor., Flégler György 4 kor., Strum György 2 kor., Szegedy Gyula 3 kor., Szántay József 2 kor., Sinkovics Sándor 6 kor., Balogh Lajos 2 kor., Publicza Pál 4 kor., Galabos Sándor 7 koronát, melyért ez uton mond a rendezőség köszönetet.

Megölte a lámpaláz. Vichyben tragikus eset zavarta meg a napokban az ottani színház előadását. Lucie Maniero, egy igen csinos párisi leány, aki az idén végzte a konzervatóriumot, először lépett a színpadra. Már az első felvonásban úgy elfogta a lámpaláz, hogy alig tudott beszélni, és úgy járt kelt, mint egy automata. A felvonás végén halálsápadtan, egész testén reszkette rogyott egy székre. A második felvonásban cserben hagyta az emlékező tehetsége és szép arcán halálos félelem tükröződött le. A kulisszák mögé akarták vezetni, de ő kijelentette, hogy a szerepét mégis végig játssza. De hirtelen végig zuhant a színpadon. Az odasietett színházi orvos szívszélhűdés okozta halált konstataált.

ÚJDONSÁGOK

Alkotmányos élet Debreczenben.

Debreczen, szeptember 11.

A képviselőválasztásokat megelőző hetek mozgalmassá tették Debreczen politikai életét is. A hullámokat először a második kerületben zavarta fel az alkotmányos küzdelemre való készülődés, de úgy látszik — legalább az előjelek erre mutatnak — sokkal erősebb háborgást idéz elő a harmadik kerületben.

A harmadik kerület szabadelvű választói között ugyanis mozgalom indult meg a *Dobiecki* Sándor máv. üzletvezető jelölése mellett. Ez a mozgalom néhány nap alatt oly erős mérvet öltött, hogy a volt képviselő: Dr. *Kola* János újból való jelölését bizonytalanná tette. Az értekezletre összegyűlt elnökök is csak azt konstatahálták, hogy a kerületben ez idő szerint *Dobiecki* jelölése mellett nyilván a választók akarata s ha sima választást akarnak a dr. *Kola* János jelöléséről szó sem lehet.

Egy nap azonban újabb fordulatot és újabb jelöltet hozott. — A kerület Kossuth-utczai részében teremtettk meg ezt a fordulatot s tették meg a lépést még egy jelölt kiküldetésére.

A kerület Kossuth-utczai választóit ugyanis Zádor Lajos elnök ma délután három órára értekezletre hivta össze, amelyen *Szabó* Kálmán kereskedelmi és iparkamarai elnök jelölése érdekében történtek felszólalások.

Nemes Kálmán ügyvéd, elnök egy órával későbbi időre a varga-utczai választókat hivta össze értekezletre. A kerületben ugyan lázasan hangoztatják a *Dobiecki* nevet, de nem lehetetlen, hogy kipattan még egy újabb jelölt.

Végül a két értekezlet után még egy órával később a párt intézőbizottsága gyűl értekezletre. Ott már erősen felvetik s még jobban mérlegelik, hogy melyik áramlatra mondják ki a hivatalos színezetet. Ki, vagy kik legyenek a hivatalos jelöltek. Kit, vagy kiket ajánljanak a pártgyűlésen a választók figyelmébe.

*** A polgármester hazatérése.** *Simonffy* Imre kir. tanácsos polgármester, a ma esti gyorsvonattal visszaérkezik Debreczenbe. A polgármesterral együtt hazajön fia: Dr. *Simonffy* Béla kir. ügyész is.

*** A betörések tettese.** Tegnapi számunkban megemlékeztünk arról a betörésről, melyet ismeretlen tettes Károlyi Szilárd kulturműnök kárára elkövetett. Bebizonyult, hogy a betörés, a kevéssel ezelőtt felfedezett Deák Ferencz utczai betöréshez teljesen hasonlóan történt. A vakmerő tettes ugyanis itt is egy rendkívül éles késsel kivágta az ajtóba beleillesztett négyszögletes táblát s a támadt nyíláson keresztül hatolt be a zárt szobákba. Távozása után

a deszkatáblát oly ügyesen állította helyre, hogy azt csak szorgos vizsgálat után lehet felfedezni. Ez a felfedezés egész más irányba terelte most már a vizsgálatot, mert kétségtelennek látszik, hogy mind a két betörést egy és ugyanazon egyén követte el. A rendőrség most a Deák Ferencz-utcza 9. számú ház házmestere által leirt ismeretlen keresi, mint a kit alaposan gyanúsítanak, hogy mindkét esetben ez követte el a betörést.

*** Szinay Gyula jelölése.** Szinay Gyula debreczeni ügyvédet, Bőszörmény eddigi képviselőjét Oklándon a függetlenségi és 48-as párt vasárnapi ülésében képviselőjelöltjének kiáltotta ki.

*** Ipari munkaközvetítő intézet Debreczenben.** A debreczeni kereskedelmi és iparkamara megtette lépéseit, hogy Debreczenben ipari munkaközvetítő intézet állíttassék fel. A városhoz is intézett kérelmet, amelyben a jelzett célra évi nyolczszáz korona segélyt kér. Tegnapi jog- és pénzügyi bizottság tárgyalta ezen kérelmet s azt javasolja, hogy a tanács a főszámvevő véleményét kérje ki, talál-e erre a célra fedezetet.

*** A józsaik kérelme.** Alsó és Felső-Józsa lakosai arra kérték Debreczen város hatóságát, hogy iskoláik és templomuk kikövezésére ingyen adjon téglát. A józsaik kérelmét tegnap tárgyalta a véleményezésre felhívott jog- és pénzügyi bizottság. Méltányolta a kérvényükben foglaltakat, de tekintettel arra, hogy a szükségelt téglá mennyiségét nem jelölték meg, azt javasolta a tanácsnak, hogy a józsaiktól előbb kérje be, hogy milyen mennyiségű téglát akarnak.

*** Telekdarabolás hatósági engedély nélkül.** Ábrahám László tiszti főügyész jelentést tett arról a tanácsnak, hogy a Pásti-utcza első szám alatt lévő telket, a nélkül, hogy erre a hatósági engedélyt kikérték volna, eldarabolták. A tanács ezen jelentést áttette a jog- és pénzügyi bizottsághoz, amely tegnapi ülésében meglepetéssel értesült az esetről. Rövid eszmecsere után elhatározta, hogy javasolja a tanácsnak, intézzen átiratot a törvényszék elnökségéhez s intézkedésre kérje fel az iránt, hogy városi beltelkek politikai hatóság engedélye nélkül telek-könyvileg el ne daraboltassanak.

*** Szülők figyelmébe.** Azokhoz az ev. ref. szülékhez szól e felhívásom, kiknek iskolába járó gyermekeik vannak, s ezek mellé nevelőre volna szükségük. A most beállott tanévben oly sok új hittanhallgató tanítványunk jelentkezett, amennyi hosszú évek óta nem volt már s a főiskola a maga nagyszámu jótéteményi forrásai mellett sem képes valamennyi kereső ifjúnak szomját eloltani, vagyis szükségén segíteni. Ily körülmények között fordulok én, — mint theologiai dékáni állásomban ezuttal a hittanhallgatók érdekeinek első istápolója, — a városi nagy közönség jó indulatához, nem a lamizsnát, de becsületes munkával visszafizetendő támogatást kérve. Mindazok a hittanhallgatók, kik e tekintetben hozzám fordultak, kisebb vagy nagyobb gyermekek

Itt az idő, most vagy soha!

Amidőn a tisztelt vevő közönségnek alkalma nyílik tetemes pénz megtakarítására, hogyha **czlóp, kalap és fehőrnemű** szükségletét **Neumann Testvérek** kereskedésében fogja beszerezni, — hol már óriási választéku férfi, női és gyermek **czlópok, kalapok, nyakkendők, férfi és** szives meggyőződést kérve, vagyunk tisztelettel: **NEUMANN TESTVÉREK** Tisza-Palotában.

mellett nevelősködtek már, s így jó lélekkel ajánlom őket mindazon szülők figyelmébe, kik gyermekeiket, az iskolai mellett otthonitanításban is, vagy talán csak ebben óhajtják részesíteni. A jelentkezéseket akár előszóval, akár írásban lakásomra (Péterfia u. 8 sz.) vagy a főiskolában lévő dékáni hivatalomba (hivatalos órák d. e. 11-12) kérem intézni. Debreczen 1901. szept. 10. Csiky Lajos, a theol. kar dékánja.

* **Orvosi körökből.** Láng Sándor dr. műtőorvos törvényszéki szakértő, ki két éven át a m. kir. tud. egyetem I. sz. sebészeti klinikáján a nagyhirű Dollinger dr. tanár mellett működött, orvosi praxisát megkezdte városunkban. Városunk nagy közönsége örömmel értesül a jeles orvosdoktor visszateréséről és itt történt végleges letelepedéséről.

* **Gyilkosság késő éjjel.** Az éjjel tizenkét óra után Ecsedi József Mester-utca 23. szám alatt lakó gazdálkodó megjelent a rendőrség bünyűi osztályánál, ahol előadta, hogy ellene s a kocsi ellen gyilkossági kísérlet történt. Este szekeren indult el a kocsisával és a Csicsogó korcsmánál megállottak, hogy néhány pohár bort megigyanak. Azután újra szekerre ültek és a hadházi uton hajtottak, amikor váratlanul megtámadták őket. — Ő csak egy-két ütést kapott, és rendőrről kiabálva elmenvált, de a kocsisát agyonverték. Az Ecsedi fején egy tompautás nyoma látszott s az arca, bajusza véres volt. A rendőrségtől Bereczky Lajos fogalmazó Bardócz rendőrbiztossal és Ecsedyvel kocsihoz vitte s a hadházi utra hajtatott, de sem a szekereket, sem az állítólag agyonvert kocsiat nem találták sehol. A rendőrség késő éjjel tovább folytatta a vizsgálatot, hogy nyomára jöjjön, vajjon volt-e alapja az Ecsedy feljelentésének.

* **Telek árverés.** Ábrahám László tisztifőügyész jelentést tett arról a tanácsnak, hogy az Apafi-utca 145. sz. telek hasznosításáról gondoskodják a város. A jog- és pénzügyi bizottság ezzel szemben azt javasolja, hogy a telket árvereltesse el a város.

* **Fuvolaművész Debreczenben.** Weinbaum Keresztély okl. tanár, a budapesti magyar királyi opera volt első fuvolaművésze tegnap este a Magyar Testvérek zenekarának közreműködésével hangversenyt tartott a Hungária-kávéházban. Gyönyörködtető, művészi játékkal elragadta a közönséget, a mely minden hangversenyszámát hosszantartó tapssal ismételtette meg. A fuvolaművész ma este ugyancsak a Magyar Testvérek zenekarának kíséretével az Angol-Királynő szálloda éttermében rendez hangversenyt.

* **Az összeférhetlenségi törvény revíziója.** Ismeretes az az akció, amelyet Pozsony törvényhatósága az összeférhetlenségi törvény revíziója tárgyában kifejtett. Mozgalmának pártolására átiratban kereste meg Debreczen város törvényhatóságát is, amelynek jog- és pénzügyi bizottsága most azt javasolja, hogy a város hatósága egyszerűen vegye tudomásul az átiratot.

* **Dalárdisták órái.** Felkértek a Szent-László-dalegylet működő tagjai, mennyiben a gyakorló órák megkezdődtek, a csütörtöki órától fogva pontosan jelenjenek meg. Az elnökség.

* **Neumann M.** Magyarország legnagyobb és legrégebb férfi-, fiu- és gyermekruha cég debreczeni fióktelepe által a következő közhasznú értesítés közzétételére kértünk fel: Hajdúvármegye és Debreczen szab. kir. város nagyjérdemű közönségének páratlanul álló és kényelmes módot nyújtó ruhaszükségletének beszerzésére, a mennyiben nem kell, hogy jó minőségű, elegáns, divatos és mégis olcsó öltönyért Pestre, Bécsbe, esetleg a külföld más várossáig forduljanak, mert szükségletét itthon a legjobb hirnévű örvendő kész férfiruha üzletben kiszámíthatatlan nagy választékban teljesen azonos minőségben, — a legutóbbi divatszabás szerint készülve, feltétlenül olcsóbban kapja meg. Raktáros mon kizárólag csakis legjobb szövetekből készült ruhákat tartok s így azon kellemelyzetben vagyok, hogy áruimmal még a legmagasabb fokú igényeknek is képes vagyok megfelelni. Mértékszerű ruhák elkészítésének külön osztály áll a nagyközönség rendelkezésére. Ezen pártolásra érdemes üzlet Debreczenben, főter, a magyar kir. postával szemben van. Kitűnő tisztelettel: Neumann M.

* **Keresek** egy kevésbé használt pianinót, vagy újabb szerkezetű rövid zongorát. — Értekezhetni lehet a kiadóhivatalban.

Egy miniszteri titkár öngyilkossága.

Távirati tudósítás.

Budapest, szeptember 10.

Egy szép reményekre jogosító életpályát szakított ma kettő egy kis ólomdarab, egy revolvergolyó s borított gyászba egy előkelő fővárosi családot.

Ifju dr. Kármán Lajos, kereskedelmi miniszteri titkár, tartalékos huszárhadnagy, ma délután újvilágutcai elegáns garçon lakásán föbe lötte magát s azonnal szörnyet halt.

Az öngyilkosságot, a takarítóné fedezte fel, ki a délután folyamán benyitott a lakásba s a szalonon áthaladva már ott találta a hálószobában vértől borítva halottan a földön. Kármán ugyanis — mint azt megállapították — délben megfürdött s hosszasan csinosította magát, majd rövid sétára indult. Hazterve bement hálószobájába, levetette kabátját, aztán két gyertya közé leült a szőnyegre s egy igen nagy revolverből föbe lötte magát. A lövés ereje kilocsantotta a szerencsétlen ember agyvelejét s természetesen rögtön halált idézett elő.

Mikor a takarítóné meglátta ura véres holttestét, kiszaladt a lakásból és segítség után kiabált. Nemsokára megjelentek a hatósági közegek s a holttestet a bonczoló intézetbe vitték. Az íróasztalon három levelet találtak. Ezek közül egy az öngyilkos titkár atyjának

id. Kármán Lajosnak szólt, aki különben többszörös háztulajdonos, duzzogó ember, a másik nővérének Arankának, a harmadik pedig dr. Gyurits István ügyvédnek, a Kármán családnak egyik jó barátjának szólt.

Az öngyilkossá lett miniszteri titkár, amint szokás mondani, nagy lábon élt s felette költséges életmódot folytatott, úgy, hogy édes atyjának több ízben kellett rendezni az adóságait. — Legutóbb egy barátjáért igen nagy összegig vállalt kezességet s ez a jó barát Amerikába szökött, úgy, hogy a pénzt Kármánnak kellett volna most már kiegyenlíteni. Azt hiszik, hogy ez az eset kergette az öngyilkosságba.

Bátyja Kármán Béla szintén csak nemrégiben oltotta ki önkezeléssel életét. Ugyanis huszárkapitány volt, de leesvén a lóról kvietálnia kellett s pályájának e hirtelen megszakadását nem bírta elviselni, öngyilkossá lett.

A mélyen sujtott család iránt óriási a részvét minden körben.

Merénylet Mac Kinley ellen.

Ujabb táviratok.

Buffalo, szeptember 10. Mac Kinley felesége ma délután kis időre meglátogatta férjét. Az elnök baj nélkül és fájdalom nélkül a maga erejéből megváltoztatta fekvő helyzetét. Max Burney orvos úgy nyilatkozott, hogy *senki sem mondhatja még, hogy Mac Kinley már túl van minden veszedelmen.* Még egy héttig vagy talán tovább is lehet komplikációk eshetőségétől tartani. Csak ha ez alatt az idő alatt minden jól megy, lehet majd azt mondani, hogy biztosan felgyógyul. Valószínűleg három hét is beletelik, míg veszély nélkül el lehet szállítani az elnököt. A javulás, úgy látszik, rohamosan halad. Az egyik kezelő orvos Mann dr. szintén megjegyezte, hogy az elnök még nincs túl a veszedelmen és egyuttal azt mondta, hogy a betegnek ma a végbélén keresztül egy kis táplálékot adtak be. A belek mozgása nagyon jó szimptoma.

Este fél 10 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: Az elnök állapota állandóan kedvező. Érverés 112, hőmérséklet 101, lélegzés 27.

Buffalo, szeptember 10. Délután 3 órakor a következő orvosi jelentést adták ki: Mac Kinley elnök állapota állandóan folytonos javulást mutat. Az elnök jól érzi magát és fájdalmi nincsenek. Nyugtalanító tünetek nem mutatkoznak. A beteg belei és veséi kifogástalanul működnek. Érverés 113, hőmérséklet 101, lélegzés 26.

Newyork, szeptember 10. Az orvosok most már határozott reményt fűznek az elnök felépüléséhez s azt hiszik, hogy a jövő hónapban már ismét íróasztala mellé ülhet. Ma újból

alapos vizsgálat alá vették a sebesültet, azonban a peritonitisznek semmi jele sem mutatkozott, pedig a szimptomák bekövetkezhetőségének ma mult el a végső határdeje. Szombaton már a szivarozást is megfogják engedni Mac Kinleynek.

Róma, szeptember 10. A pápa encylikát szándékozik kibocsátani, melyben az összes keresztyén hatalmakat arra hívja fel, hogy az anarkizmus elfojtására közös akciózt indítsanak.

TÁVIRATOK.

Erzsébet királyné emléke.

Budapest, szeptember 10. Erzsébet királyné halála évfordulóján a Mátyás-templomban gyász istentisztelet volt, melyen az összes itt lévő miniszterek s egyéb notabilitások vettek részt.

Szelle és Kormos vád alatt.

Budapest, szeptember 10. A budapesti törvényszék, mely a Szelle-Kormos ügyben magát mondta ki illetékesnek, ma helyben hagyta az aradi vizsgálóbíró vád alá helyezési indítványát és Szelle Józsefet és Kormos Adolfot vád alá helyezte.

Idegenbe ment meghalni.

Budapest, szeptember 10. Bécsből jelentik, hogy az ottani Práterben ma délelőtt egy intelligens külsejű, körülbelül 19 éves ifju mellbe lőtte magát. Beszállították a kórházba, hol annyit tudtak belőle kivenni, hogy a budapesti kereskedelmi akadémia hallgatója, s hogy amerikai párbaj következtében követte el az öngyilkosságot.

Vihar a városházán.

Budapest, szept. 10. Különös jelenet játszódott le ma délelőtt a városháza egyik termében, hol valami zártajánlati árverés eredményét hirdették ki az érdekeltek előtt. Ezek ugyanis különböző okokból nem voltak megelégedve a tanács határozatával s az eredmény kihirdetése után sem akarták elhagyni a termet, sőt hatalmas zajongással fakadtak ki a tanács ellen. Végre is a jelenlevő tanácsnok rendőrkért küldetett s karhatalommal távolítottta el a békétlenkedő vállalkozókat.

A búrok nagy veresége.

London, szeptember 10. (Reuter) Winburgból jelentik 8-iki kelettel: Barker és Elliott hadoszlopai a gyarmat egy részének az ellenségtől való megtisztítása után ide tértek vissza, Barker emberei megöltek 9, megsebesítettek 7 és elfogtak 8 búr; zsákmányul ejtettek 32 szekeret, 7000 töltényt, 1500 darab marhát, sok gabonát és lisztet és a táborba hoztak 100-nál több menekült. December óta angol csapatok nem

voltak ezen a területen. A búrok ráértek földjeiket felszántani. Mindenütt zöld buzaföldek voltak láthatók. Elliot elfogta a búrok összes szekereit, a melyek élelmiszereket szállítottak Betlehembe. Emberei megöltek 2 és elfogtak 9 búr, zsákmányul ejtettek 300 szekeret, 8000 darab marhát, 1400 lovat és a táborba hoztak 800 menekült, férfiakat, asszonyokat és gyermekeket vegyest. Rimmington zsákmányul ejtette Haasbrock 40 szekérből álló podgyászkiéretét. Dewett, Steyn, Froonmann, Haasbrock és más búr parancsnokok augusztus 28-án Vanderkopban gyűlést tartottak. Az angol hadoszlop közeledtére Reitzba menekültek, de Rimmington szeptember 5-én onnan is elűzte őket.

Elsüllyedt hajó.

Páris, szeptember 10. A Brest és Dunquerque között közlekedő Leon nevű helyi gőzös elsüllyedt. Két matróz és két utas vízbe fullt.

Tőzsde.

Goldstein Mór debreczeni bankiroda jelentése.

— Esti zárlat. —

Buza 1901 októberre	7.82
Buza 1902 áprilisre	8.28
Rozs 1901 októberre	6.69
Rozs 1902 áprilisre	6.99
Zab 1901 októberre	6.57
Zab 1902. áprilisre	6.95
Tengeri 1902 májusra	5.09

Az irányzat lanyha, csupán a zab igen szilárd. Külföld tartott.

A ki a menyasszonya anyját szökteti meg.

— Saját tudósítónktól. —

Érdekes eset foglalkoztatja mostanában a keszthelyi társaságot. F. doktor esetről beszél az egész város. F. doktor ugyanis már hosszabb idő óta udvarolt N. balatonberényi földbirtokos leányának Piroskának, amit ugy a leány, mint a szülők szívesen fogadtak.

F. dr. csakugyan meg is kérte a leány kezét. N. né, a földbirtokos felesége, ki még elég fiatal és csinos asszony, utókurára Tatra-Füredre utazott, míg férje és leánya a lakodalom előkészítése céljából otthon maradtak. Már több mint egy hete volt távol N. né, de magáról mi hírt sem hallatott. Nemsokára eltűnt minden bejelentés nélkül F. dr. is, ami feltűnt a menyasszony családjának. N. azonnal sürgönyözött a tatra-füredi főszolgabírósnak s értesítést kért felesége hollétéről s onnan azt a meglepő választ kapta, hogy felesége már öt nappal azelőtt elutazott egy fiatal ember társaságában. N. a való tudatára ébredvén, távirati értesítésére a kir. ügyészségnek sikerült a turbékoló párt Fiumében letartóztatni.

N. azonnal benyújtotta felesége ellen

hütlén elhagyás címén a válókeresetet. — Egész Zalavármegye élénk érdeklődéssel néz a famózus ügy fejleményei elé.

CSARNOK,

A büntársak.

— Regény. —

(Folyt.)

— Apám akarta is; de anyám —
— Ellenezte?
— Eltaláltad, mindég papot szeretett volna belőlem nevelni.

Ezután Valnoir ismét vetkezni kezdett. A próba tehát sikerült, de vajlon fog é sikerülni a csel? Igaz, hogy Valnoir a sikeréről meg volt győződve, hanem néha az ember abban is csalódik, amiben legjobban bizik. S ez az oka annak, hogy kissé tartott attól, hogy az ő ügyessége is cserbe marad akkor mikor, éppen legnagyobb szükség lenne rá. Sietett még a gondolatát is kivenni fejéből ennek az eshetőségnek, ami könnyen sikerült is neki, kivált ha az ötvenezer frankra gondolt, amely fele részben már az övé.

Nyugtalanul töltötte a napot. Nehezen várta az estét. Szeretett volna már mindenen tul lenni. Bejárta a kávéházakat s bár nyugtalanságával sehol sem talált szórakozást, az idő még is csak telt és elérkezett az est.

Valnoir hazament, elérkezettnek látta az időt akarata kiviteléhez.

— Jean!
— Parancsol uram?
— Egy rendőrt rendeltem ide.
— Még nem jött el.
— Hány óra?
— Kilenczedfél.
— Még nem késett.

Alig mondta ki e szót, az ajtón kopogtattak.

— Nézz ki Jean!

Az inas kiment s néhány percz mulva visszatérve a rendőrt jelentette.

— Jól van! Várjon!
— Megmondom neki.
— Mig felöltözöm, készítsa kötelet.

Vedd elő az altatót.

Jeán mindenben hűségesen engedelmeskedett s egy jó negyed óra mulva már Valnoir barátságában, utra készen volt.

— Hiányzik valami Jean. A keresz.

— Láttam én itt egy nagy olvasót, Talán czélszerűbb is volna.

— Mondasz valamit. Add ide és menjünk.

Jeán nem sokáig keresgélte s azután utnak indultak. Inas, barát és a rendőr. Ugyan mit gondolhattak a járó s kelők ezekről?... Semmit. Jut is azoknak eszükbe ezekre gondolni. De ők is csak a közeli bérkocsi állomásig mentek gyalog. Itt mindhárman egy kocsiba ültek. A montilloni erdő bejárásánál a gróf kocsijával találkoztak, az éppen jött.

— Tehát az alkalom kedvező, gondolá Valnoir. A gróf nem is sejti, hogy mijáratban vagyunk. De hát honnan is? Malvin nem azért fizetett meg ilyen gazdagon... Tudom és úgy is van, a féltékenyséért történik minden... De legalább már tul lennék rajta.

A kocsi Valnoir rendezése szerint a nagy keresztutnál állott meg s ők kiszállottak. A kocsis végig feküdt a bakon s vendégei elindultak.

Valnoir kezdte a beszédet.

— Figyeljete! A konyhóban két szoba van. Az elsőben a remete lakik, az

ilyenkor imádkozni szokott, a másikkban az a bizonyos gyermekgyilkos anya van. Mikor lefeküdtünk, azaz ha a világosság kialszik, bátran jöhettek. A leányt magatokkal viszik. A kocsi vár. En azonban maradni fogok, nehogy a gyanút ellenem irányozza az öreg remete. Egyenesen Párisba viszik, be a conciergeriebe. Az igatató átveszi, már utasítva van, hogy aztán mihez tartsa magát. Ha sikeresen jártok el, holnap délután mindenikötök megkapja méltó jutalmát. — Megértettétek!

Jean kétszer is mondta: „Meg, meg uram“, mialatt csendesen baktattak a kunyhó felé. A rendőr és Jean egy terebélyes tölgyfánál állottak meg, Valnoir pedig folytatta utját. —

Jean leheveredett, a rendőr meg mellé s beszélgettek egészen közönyös dologról. Ők legkevésbé sem tudták, milyen gonosz szándék kivitelében használja fel őket Valnoir s nem is törődtek semmivel. Jean az ő kedves Mariskájáról beszélt, mintha az a rendőrt érdekelté volna.

(Folyt. köv.)

NYILTÉR.*

Nyilatkozat.

A debreczeni Friss újság ez évi 242. számában „A dorogi szent. A ki önmagát festette az oltárképre“ című cikk jelent meg, melyben oly vallástalanságok mondatnak el, hogy azokat szónélkül nem hagyhatjuk; s azok ellen városunk de különösen ezen nagy görög katolikus hitközség nevében a legerélyesebben tiltakozunk. — Mert ezen cikkben e város görög katolikus hívei úgy vannak feltüntetve, mintha azok bálványimádó vad emberek volnának; s mintha a mi templomunkban csak oly könyvedén lehetne oly oltárképet előállítani, mely élő alakot ábrázoljon.

Hát ez egyszerűen nem igaz, mert új oltárkép nem is festetett.

Hanem igaz az, hogy városunk görög katolikus lakossága a legnagyobb mértékben vallásos s mint ilyen, szereti vallását, tiszteli lelkészét.

Az, mint mindenütt, úgy nálunk is meg van, hogy van egy pár elégedetlen, vallást, s lelkészt nem tisztelő egyén, a kik nem törődnek avval, hogy vallásukat és városukat a világ előtt meghurcolják.

De tiltakozunk az ellen, hogy az oly valótlan elferdítések, melyek a cikkben foglalvák, — városunk értelmes görög katolikus hívői nagy többségének rovására irassék; azon hitközség rovására, mely már egy század óta zászlóvivője annak a nagy és magasztos küzdelemnek, melynek neve a „magyar Liturgia“, s melynek egyik buzgó és tántoríthatlan harczosa a meghurcolt lelkész: Ujhelyi Andor.

Hajdó-Dorog, 1901. szept. 4.

A hitközség nevében:

Farkas Győző főjegyző. Rajta Imre főbíró.
Orosz Péter Lelesz György
énekvezetők gör. kath. magyar kántor.
K. Orosz György Kiss Antal
egyházi gondnokok.

Nyilatkozat.

Alólirottak mint a h.-dorogi ev. ref. egyház előljárói, erkölcsi kötelességünknek tartjuk kijelenteni, hogy az „Uj Debreczeni Friss Újság“ f. évi szeptember 3-án megjelent számában „A dorogi szent“ című

* E rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a Szark.

alatt megjelent cikkben egyházközségünk tagjairól valótlan állítások foglaltatnak.

Egyházközségünk minden tagja a legnagyobb tisztelettel viseltetik gör. kath. testvéreink egyháza és annak általunk is nagyrabecsült lelkésze iránt; valótlan az, hogy vallásunkra a gör. kath. hívek közül bárki is átérni szándékoznék s hogy híveink gunnyal illetnék azon egyházközség tagjait, kikkel szemben teplotomunk felépítése alkalmával tapasztalt testvéri áldozatkészségük folytán, a legnagyobb hálaáru vagyunk kötelezve.

Kelt H.-Dorogon, 1901. szept. 4-én
Fodor Benjámin, Dr. Lóg Béla,
ev. ref. lelkész. ev. ref. gondnok.

Vekerdy Károly,
egyházi jegyző.

Uj fogorvosi műterem

Bethlen-utoza 54. szám alatt fogorvosi műtermet nyitottam, hol arany, ezüst, porcellán stb. töméseket, valamint technikai munkákat is végeznek (egyes fogbetétek, gyökerekbe csap-fogak, egész fogsor stb.).

Fogadok naponta d. e. 10—12-ig
d. u. 3—5-ig

Dr. Winkler Jenő,
egyetemes orvostudor, fogorvos.

Ma szerdán,

Az „Angol királynő“ szálloda éttermében
Magyari Testvérek teljes zenekara

hangversenyt rendez

Weinbaum Keresztély okl. tanár, a budapesti m. kir. operaház s az orosz czár operájának volt első fuvolaművésze közreműködése mellett.

Kivonat a műsorból.

1. Velencei carneval — Paganini
2. Szép Minka, magyar népdal, 32-féle variatio. Weinbaumtól
3. Román hora
4. Repülj fecském — Reményi Weinbaum

Kezdeté pont 8 órakor. — Belépti-díj nincs.

KEIL-LAKK (GLASUR)

legkitűnőbb mázó szer puha padló számára.

1 nagy palaczk ára frt 1.35 kr. — egy kis palaczk ára 68 kr.

Viasz-kenőcs

Legjobb és legenyserűbb beeresztő szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany-fénymáz

képekreték stb. beanyozására.
1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz.

Legjobb szer mosdó asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujonnani befestésére.
1 doboz ára 45 kr. — Mindenkor kaphatók:

Szent-Királyi Tivadar cégénél Debreczenben.

Eladó, vagy kiadó ház.

Nyiregyházán, Pazonyi utoza elején, a Korona vendéglő közelében 9. házszám alatt fekvő és Takács Győző budapesti, Takács Erzsébet Betegh Mária székelyudvarhelyi és Takács Marcsa Konrád Gyuláné nyiregyházai lakos tulajdonát képező és Nyiregyháza város tek. tanácsa által 38000 koronára becsült ház örök áron eladó, vagy évi 1900 korona bérért bérebe is adó.

Nevezett ház, miután két utcára illetve piacra néz s boltok sorában fekszik vendéglőhelyiségnek, bérháznak, illetve boltoknak és raktároknak is igen alkalmas.

A házban létező több lakosztályból, egy utcai lakosztály, a Pazonyi-utczára 5 ablakkal, melyben 5 szoba stb. van, jelenleg is üres, azonnal is bérebe vehető.

Megjegyeztetik, hogy az előbbben kitett háznak a Zöltségtér piacra néző kis kertje házhelyiségnek, vagy boltoknak külön is eladó 16000 koronéért.

Értekezhetni Konrád Gyulánál Nyiregyházán, Vizi utca 21. szám alatt.

20 kr.

egy kiló finom
csemege szőlő

3—4 kilós kosarakban

Szabó Lajos fiai cégénél.

Debreczen, Tisza palota.

Apró hirdetések.

Díja 10 szögig 40 fillér, minden további szög 4 fillér; vastagabb betűkből nyomtatott szög 8 fillér.
Apróhirdetések előre fizetendők.

15 kr. kilója a passatuti csemege szőlőknek Bán Lászlónál, Egyház-tér 15. (Collegium mellett)

Három szobás modern lakás azonnal, jutányosan kiadó. Csokonai-utca 13.

Bocskay-kertben ujonnan épült kényelmes nyaraló, egy hold szőlővel eladó. Értekezhetni Csokonai-utca 13. szám alatt.

44 cat. hold (8 mezei nyilas) homoki újföld. a Vagon-gyár háta megett új épületekkel ellátva több övre azonnal bérbe adó. Értekezhetni Teloki-utca 5. sz. a.

Csemege szőlő legkiválóbb passatuti és schasselas fajokból kapható kilónként 20 kr. árban. Kandel Ferenczénél, Hunyadi-utca 5. sz.

A Takarékos és Hitelintézet Csapó-utca 4. szám alatti házban egy kettős és egy kisebb bolthelyiség kiadó. Értekezhetni az intézet vezérigazgatójával a hivatalos órák alatt.

Igyunk Berettyó-Ujfalui üdítő vizet, kapható minden fűszerüzletben és kávéházban. Főraktár: Péterfia-utca 25.

Kitűnő muskatály csemege szőlő kilója 18 kr, posta-csomag 1 frt. 35 kr. Dr. Kortész Józsefnél H.-Böszörményben.

Egy kisebb ház, (2 szoba, konyha, kamara, esetleg pincze) udvarral a város bármely részén november 1-sőre bérbe kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Eladó: 1) az acsádi és pécsi utakon ujosztású föld. — 2) 15. k. holdnyi kitűnő minőségű ondódi föld. 3) a homokkert alatt, a községőhid közelében 12 kat. holdnyi majorsági föld, lakóházzal és istállóval. Debreczeni Első Takarékpénztár.

Cserép és palafedeleket.

Ujakat vagy átfedéseket és javításokat szak szerűen jutányosan eszközöl Kompanek József cserép és palafedő mester, lakásom V-ik ker. Homokkert utca 121. szám.

Igyunk ebesi artezi üdítő vizet. Kapható minden fűszerüzletben. Főraktár: Piacz-utca 7. szám.

Kiadó lakás Péterfia utca 83. sz. alatt sarok ház, 9 szoba, fürdőszoba, konyha, kamara egész udvarral istálló és kecsi szinnel november 1-től kiadó. Értekezhetni a tulajdonossal Péterfia 81 sz.

Kiadó jó forgalmu suszter üzlet, mely borbély üzletnek is alkalmas november 1-sőre, ugyanott egy szoba, konyhas lakás. Értekezhetni Tegdes Károly szabó üzletében Csapó-utca 11. szám.

Szabók figyelmébe Mindenféle szabó kellék magyar és német szabók részére le-szállított árban kaphatók Mandel Kornélnál Fohner épület.

Videkről legelőszerebb az apróhirdetések díját pusta utalványon beküldeni amelyre a hirdetés szövege is ráfér.

Fűszer- és magkereskedés áthelyezése. Értesítem a n. é. vevőközön-séget, miszerint fűszer-, csemege-, és magkereskedésemet f. év november havában tetemesen megnagyobbítva s teljesen modernül berendezve, a szomszédos ujonnan épült Kardos-féle házba (Kardos és Bosznay üzletek közt) helyezem át. Köntsek Géza előbb Gaszner Károly.

Hajvágógépek, angol aczéllólok, beretvák, kések nagy választékban jutányos árban beszerezhetők **Márton Gyula** férfi és női divatüzletében.

Köhögésnél legjobb a **Borsy-féle** **Pemeteffi cukorka.** Kapható Borsy-cukraszadában és Jóna és Jóna arak üzletében. 1 doboz 20 fillér.

Varróleány kerestetik azonnali felvételre. Értekezhetni **Bercsényi u. 55. szám** alatt.

Eladó makktermés. A bukorványi uradalomhoz tartozó, mintegy ezer kat. holdnyi bükkszál erdő ez évi makkoltásra bérbe adandó. A makkoltatási idő tartama: a f. évi október 1-től az 1902 márczius 15-ig. A bérbeadás eskis zárt ajánlatok útján történik, melyek a megajánlott bérnek legalább is 10%-át tevő bántéppénz csatolásával **Márton Imre** ügyvéd címére (Debrecen, Piacz-utca 44. sz.) küldendők, legkésőbb f. évi szept. hó 25-éig. A bérbe adandó terület vasuti állomása **Drág-Cséke,** biharmegyei község.

Butorok

saját gyártmány, szolid kivitelben, a leg-egyszerűbbtől a legfinomabbig mindenféle stílusban legelőnyösebben beszerezhető

Lamberger és Társa

butorgyárosoknál

Üzlethelyiség: Debreczen. Gyárhelyiség: Szalka-utca 5. Piacz-utca 71. Gyárunkban mindennemű

butorok

megrendelésre rajz és tervek szerint elfogadtatnak.

Gyors és pontos kiszolgálat biztosítottatik.

Üveg és porcellán áruház.

Van szerencsém a n. é. közönséget tisztelettel felhívni, hogy ujonnan berendezett üzletemet megnagyobbítva, melyet a mai kor igényeinek megfelelőleg átalakítottam s a legmagasabb követelményeknek is megfelelő árukkal berendeztem, becses pártfogásába ajánlani. Dusan berendezett raktár áll a n. é. közönség rendelkezésére, olcsó árban, az alább felsorolt cikkek közül u. m.:

Legfinomabb karlsbadi ét-, thea-, kávé-, mokka- és mosdó készletek.

Majolika-, fajenca- és üveg ozsona készletek.

Ebédülő-, salon-, kerti-, asztali- és függő lámpák.

Berndorfi, alpacca és china ezüst evőeszközök.

Tükör-, kép- és fali díszítések.

Magyar és francia asztali üvegek készletek.

Légmentesen elzárható befőttes, ugorkás és lekváros üvegek.

Chinaezüst gyertyatartók, girándolok, díszállványok és ajándéktárgyak

Legjobb gyártmányú háztartási jégsekrények.

Képkerekezés, diszes kiállítási lécekkel.

Portalék és épület üvegezési vállalat.

Csillár petróleum házhoz szállítva.

Nagyérdemű közönség becses pártfogását kéri, tisztelettel

L Á M S Á N D O R

Piacz és Hatvan-utca sarkán.

DEUTSCH LAJOS
(előbb Varga Lajos fűszerkereskedésében.)
Piacz-utca 38. szám.
= olcsó árakon kapható =
legjobb minőségű
szobapadló-lakkok
Wischin és Nejedly-féle **bernstein lakk,**
Weyrauch-féle **szesz-lakk.** Világhírű pilanát alatt száradó **Lechler-féle Linoleum.**

Új fűszer- és gyarmat- árú kereskedés.

Van szerencsénk a n. é. közönséget értesíteni, hogy a helybeli piacon, **Simonffy-utca 2. sz. (városi-bérház)**

Lusztig és Bán

törvényszékileg bejegyzett cég alatt úgy nagyban, mint kicsinyben **fűszer-, liszt- és gyarmatárú kereskedést** nyitottunk.

Évek hosszú sora óta foglalkozunk e szakmával, ismerjük a legelőnyösebb bevásárlási forrásokat, meg tudjuk választani az árú minőségét, kellő tökével is rendelkezünk, így tehát azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy ve-
vőinket minden tekintetben kielégíthetjük.

Hangsúlyozzuk még, hogy egy elsőrangú tiszavidéki gőzmalom kizárólagos elárusítását bírjuk, így tehát liszt-
tekben igen kedvező árak mellett a legkitűnőbb minőséggel szolgálhatunk. Szives pártfogást kér tisztelettel:

Lusztig és Bán.